

XIX Olimpiada Znajomości Afryki – I etap

7 grudnia 2020 r.

TEST

Test ten zawiera 50 pytań, obejmujących tematycznie kilka dziedzin, związanych bezpośrednio z tematem Olimpiady. Do każdego zaproponowano trzy odpowiedzi: a, b, c, **z których tylko jedna jest właściwa.**

Udzielenie odpowiedzi na pytanie polega na wyborze odpowiedzi, którą uznajesz za najlepszą i zakreśleniu odpowiedniej literki: a, b lub c. Jeśli przez pomyłkę zakreślisz niewłaściwą literkę, otocz ją kółkiem i zaznacz krzyżykiem właściwą odpowiedź. Pamiętaj, że **zawsze możesz wybrać tylko jedną odpowiedź.** Zakreślenie więcej niż jednej możliwości, traktowane będzie jako odpowiedź błędna.

Na końcu przepisz zakreślone przez Ciebie odpowiedzi do **arkusza odpowiedzi.**

Za każdą poprawną odpowiedź otrzymujesz jeden punkt, za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi - zero punktów. Za całość testu można zatem otrzymać maksymalnie 50 punktów.

Na rozwiązanie całego testu przeznaczone jest 90 minut (1,5 godziny).

Pamiętaj, że udział w XIX Olimpiadzie Znajomości Afryki powinien być dla Ciebie przygodą, a nie stresującym egzaminem! **POWODZENIA!**

KWESTIONARIUSZ OSOBOWY UCZESTNIKA OLIMPIADY

Imię i nazwisko	
Szkoła, klasa	
Miejscowość, Mail i telefon	

ARKUSZ ODPOWIEDZI

1. [A] [B] [C]	14. [A] [B] [C]	27. [A] [B] [C]	40. [A] [B] [C]
2. [A] [B] [C]	15. [A] [B] [C]	28. [A] [B] [C]	41. [A] [B] [C]
3. [A] [B] [C]	16. [A] [B] [C]	29. [A] [B] [C]	42. [A] [B] [C]
4. [A] [B] [C]	17. [A] [B] [C]	30. [A] [B] [C]	43. [A] [B] [C]
5. [A] [B] [C]	18. [A] [B] [C]	31. [A] [B] [C]	44. [A] [B] [C]
6. [A] [B] [C]	19. [A] [B] [C]	32. [A] [B] [C]	45. [A] [B] [C]
7. [A] [B] [C]	20. [A] [B] [C]	33. [A] [B] [C]	46. [A] [B] [C]
8. [A] [B] [C]	21. [A] [B] [C]	34. [A] [B] [C]	47. [A] [B] [C]
9. [A] [B] [C]	22. [A] [B] [C]	35. [A] [B] [C]	48. [A] [B] [C]
10. [A] [B] [C]	23. [A] [B] [C]	36. [A] [B] [C]	49. [A] [B] [C]
11. [A] [B] [C]	24. [A] [B] [C]	37. [A] [B] [C]	50. [A] [B] [C]
12. [A] [B] [C]	25. [A] [B] [C]	38. [A] [B] [C]	
13. [A] [B] [C]	26. [A] [B] [C]	39. [A] [B] [C]	

1. Według Z. Komorowskiego początki dawnej Ghany sięgają: **a) być może III-IV w.;** b) VIII w.; c) X-XI w.
2. Dawna Ghana swoją potęgę i rozrost zawdzięczała: a) handlowi niewolników; b) kopalniom soli; **c) żelazu i złota.**
3. Cios śmiertelny dawnej Ghanie zadali w XI w. **a) Almorawidzi;** b) Wolofowie; c) Hausa.
4. Pod koniec XIV w. rewolucję obyczajową wśród Hausa zapoczątkował islam. Mimo to nawrócenie się Hausa długi czas było raczej powierzchowne. Dopiero bunt Fulanów pod wodzą Osmana dan Fodio, który ogłosił się zwierzchnikiem wiernych i sułtanem upowszechnił na tym obszarze prawo koraniczne. Było to: a) w XVII w.; **b) w początkach XIX w.;** c) na początku XX wieku.
5. Początki jego burzliwej historii Kanem-Bornu sięgają: a) V wieku; **b) IX wieku;** c) XV wieku.
6. Jorubowie stworzyli oryginalną federację państw-miast na terenie dzisiejszego: a) Nigru; **b) Nigerii;** c) Kamerunu.
7. Na wschodzie Afryki, nad Oceanem Indyjskim państwowotwórczych inspiracji dostarczała od VIII-IX w. ekspansja arabsko-perska, której szczytowym osiągnięciem było: a) państwo Monomotapa; **b) sultanat Zanzibaru;** c) królestwo Baganda.
8. Państwo Monomotapa (Matope) uległo osłabieniu i rozprzężeniu w XVI i XVII w. w wyniku: **a) penetracji Portugalczyków;** b) buntu niewolników; c) spadkiem popytu na złoto.
9. Imperium Zindź było konfederacją handlowych miast-państw: a) w Afryce Zachodniej; b) na terenach dzisiejszej Angoli i Konga; **c) na przybrzeżnych wyspach we wschodniej Afryce.**
10. Powstała w XIX wieku Liberia była stworzona przez: a) Portugalczyków; **b) byłych niewolników z USA;** c) Anglików.
11. Ważna dla Afryki Konferencja Berlińska odbyła się w latach: a) 1792-1793; b) 1841-1842; **c) 1884-1885.**
12. Grioci (*geuel*) to: a) wojownicy Sererów; b) kasta kapłańska Sererów; c) **zawodowi opowiadacze, śpiewacy.**
13. Większość Wolofów łączy: **a) bractwo Murydów;** b) władca Kajor; c) zamiłowanie do hodowli bydła.
14. Fur to nazwa z Darfuru oznaczająca: a) najwyższą górę; **b) lud;** c) klasę wojowników.
15. Futa Toro i Futa Dżalon były państwami założonymi przez: a) Wolofów; **b) Fulanów (Fulbejów);** c) Mande-tan.
16. Plemiona Buzu albo Bella spotykamy w strefie sahelu, tj. półpustyni, na terenach dzisiejszego Nigru, Burkiny Faso, a także Czadu i Mali. Tworzą je: **a) potomkowie tuareskich wyzwolenców i niewolników;** b) zarabizowani Berberowie; c) potomkowie Koptów, przybyli znad Nilu po inwazji arabskiej.
17. Buzu są: a) rolnikami; **b) pasterzami;** c) słynnymi myśliwymi.
18. Na czele liczego panteonu Jorubów stoi Bóg Najwyższy - Pan Nieba: **a) Olorun;** b) Orisza; c) Obatala.
19. Ogun u Jurubów – jest bogiem: a) deszczu i zbiorników wodnych; c) lasów tropikalnych; **c) żelaza (kowali), wojny i łowów.**
20. W Afryce Zachodniej rozpowszechnione jest „święto pochrzynu” (ignamu, jamsu). Jest to: a) tradycyjna uprawa zbożowa; **b) roślina bulwiasta o smaku podobnym do ziemniaka;** c) owoce baobabu.
21. Cheikh Anta Diop i jego zwolennicy lansowali tezę, że starożytny Egipt był dziełem: a) ludów arabskich; **b) ludów czarnych;** c) ludów berberyjskich.
22. Rytualne uśmiercanie władców praktykowano niegdyś m.in. wśród: a) Fulbe i Mbororo; b) Kirdi z północnego Kamerunu; **c) Joruba i Szylluków.**
23. Rytuały włączenia w pełną dojrzałość i członkostwo plemienne nazywamy: **a) inicjacyjnymi;** b) gradualnymi; c) rytuałami męskości.
24. Azande, Bazande albo Zande, zwani też Niam Niam są wielkim ludem rozprzestrzenionym na terenach dzisiejszej: **a) Demokratycznej Republiki Kongo, Republiki Środkowej Afryki i Sudanu;** b) Gwinei Bissau i Gwinei Konakry; c) Kenii i Ugandy.

25. Największa z rzek Afryki Południowej uchodzących do Oceanu Atlantyckiego to: a) **Oranje**; b) Zambezi; c) Kunene.
26. W starym królestwie Dahomeju (Republika Beninu) zamieszkiwali: a) Ewe; b) Joruba; c) Fonowie.
27. Endogamia polega na: a) **dobieraniu małżonków z tej samej grupy (kasty, plemienia, rodu)**; b) dobieraniu małżonków z innej grupy (kasty, plemienia, rodu); c) objęcia przywództwa wojskowego kasty, plemienia lub rodu przez wodza z innej grupy krewniaczej.
28. Lewirat jest to: a) prawo następstwa w systemie kapłańskim w Afryce Zachodniej; b) konsolidacja własności ziemi w rodzinie wodzowskiej; c) **dziedziczenie wdów po zmarłym bracie, ojcu czy krewnym**.
29. Poligynia jest to: a) **rodzaj małżeństwa, w którym mąż posiada wiele żon**; b) zespołowe zarządzanie rodem bądź plemieniem; c) grupa najwyższych bóstw w tradycji Afryki Zachodniej.
30. Dinka i Nuerowie z południowego Sudanu: a) tworzyli w przeszłości jedną federację państwową; b) w XVIII i XIX w. posiadali odrębne, wrogie sobie państwa; c) **nie tworzyli nigdy państwa**.
31. U Szylluków chłopcom, dawniej w czasie inicjacji, z reguły: a) kazano przebywać samotnie dwa miesiące w buszu; b) **wybijano dolne zęby**; c) robiono tatuaż bliznowy na plecach i pośladkach.
32. Szczególne znaczenie dla Szylluków ma kult Njakanga: a) Najwyższego Boga; b) Księżycy; c) **założyciela ich państwa**.
33. Dżaluo – z grupy etnicznej Luo – zamieszkują: a) Sudan Południowy; b) Ugandę; c) **Kenię**.
34. Pierwszym premierem i wieloletnim prezydentem niepodległej Kenii był: a) **Jomo Kenyatta**; b) Yoweri Museveni; c) Muhoozi Kainerugaba.
35. Szczyt swej potęgi monarchia Rwandy osiągnęła w XVIII w. Pełną niepodległością cieszyła się przez cały wiek XIX i dopiero w 1899 r. uznała nad sobą protektorat: a) Belgii; b) **Niemiec**; c) Francji.
36. Rozmiłowani w niezależności Hererowie stawiali zacięty opór podbojowi kolonialnemu: a) Anglików; b) Portugalczyków; c) **Niemców**.
37. Pierwszy prezydent niepodległego Senegalu, wybitny poeta i myśliciel, Leopold Sedar Senghor był: a) Wolofem; b) **Sererem**; c) Tukulerem.
38. Fulanie (Fulbeje) mają świadomość swej rasowej i psychicznej odrębności, którą nazywają: a) **pulaku**; b) *dasiri*; c) *fari-kolo*.
39. Ganda uważają się za potomków legendarnego i ubóstwionego władcy, imieniem: a) **Kintu**; b) Baczwezi; c) Mizimu.
40. Za jakie wykroczenie prawne lub moralne, u większości ludów Afryki, grozi kara śmierci? a) **za uprawianie czarnej magii**; b) kradzież; c) znieważenie wuja.
41. Mbundu, zwani też Owimbundu lub Umbundu, są bardzo liczny ludem na terenie: a) Zambii; b) Tanzanii; c) **Angoli**.
42. Kult Bwiti występuje na terenie: a) **Gabonu**; b) Rwandy; c) Sudanu Południowego.
43. Kraina geograficzna, nazywana przez Arabów Bilad as-Sudan - „Kraj czarnych ludzi” a) **stanowi szeroki pas między pustynią Saharą a strefą leśną rozciągający się od Oceanu Atlantyckiego aż po dolinę Nilu**; b) obejmuje współczesne tereny Republiki Sudanu i Republiki Południowego Sudanu; c) obejmuje teren Afryki Subsaharyjskiej.
44. Gwinea Bissau była kolonią: a) Francji; b) Wielkiej Brytanii; c) **Portugalii**.
45. Bardzo powszechna w tradycji Czarnej Afryki idea stworzenia człowieka z: a) **gliny**; b) żebra bóstwa lasu; c) z wody i piasku.
46. Początki chrześcijaństwa w Egipcie sięgają I wieku Kościół koptyjski miał być założony w Aleksandrii w 43 roku przez: a) św. Pawła; b) **Marka Ewangelistę**; c) Tomasza Apostoła.
47. Misjonarzami państwa Aksum, położonego na obszarze dzisiejszej Etiopii, byli: a) mnisi aleksandryjscy; b) mnisi bizantyjscy; c) **dwaj Syryjczycy, Frumencjusz i Edejjusz**.
48. Wpływy protestantyzmu uwidoczniły się najpierw na ziemiach ludności Khokhoi (Hotentotów) i były konsekwencją: a) **kolonizacji holendersko-hugenockiej w Kraju Przylądkowym**; b) działalności Davida Livingstona; c) działalności Niemieckiego Towarzystwa Misyjnego.
49. Kimpa Vita, miejscowa prorokini, działała na terenie: a) Mozambiku; b) Senegalu; c) **Konga**.

50. U większości ludów w Afryce Czarnej na straży moralności plemiennej, zwyczajów i obyczajów stoi: a) Bóg najwyższy; b) wszechobecne duchy; c) **przodkowie**.